

A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Szegeden, 2013. június 5. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2013. június 7. napján nyilvánosan kihirdette a következő

Í T É L E T E T :

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt az **I.rendű vádlott ÉS TÁRSAI** ellen indított büntetőügyben a **Gyulai Törvényszék** 2012. december 10. napján kihirdetett **13.Fk.213/2012/77.** számú ítéletét **m e g v á l t o z t a t j a** az alábbiak szerint :

Az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű, a IV. rendű és az V. rendű vádlott cselekményét emberölés bűntette kísérletének (Btk. 166. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont)

m i n ő s í t i, melyet az I. rendű vádlott felbújtóként, a II., III., IV. rendű vádlott társtettesként, az V. rendű vádlott bűnsegédként követett el.

A II., III. rendű vádlott fegyházbüntetésének tartamát egyezően 12 (tizenkettő) évre, az V. rendű vádlott próbára bocsátásának tartamát 2 (kettő) évre

e n y h í t i .

A II. rendű vádlottal szemben a Gyulai Városi Bíróság 17.Bk.292/2010. számú ügyében alkalmazott feltételes szabadságot **m e g s z ü n t e t i .**

A Gyulai Törvényszék bűnjelkezelője által Bj.I.29/2012/8. tétel alatt kezelt 1 (egy) darab agyagtálat rendeli a sértettnek kiadni, míg a 8. tétel alatt kezelt 3 (három) darab műanyag kapszula megsemmisítését rendeli el.

A Bj.I.29/2012/4. tétel alatti 1 (egy) darab lábbeli nyomtörredék lefoglalását megszünteti és megsemmisíteni rendeli.

Megállapítja, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségből 93.726,- (kilencvenháromezer-hétszázhuszonhat) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

Az I., II., III. rendű vádlott által az első fokú ítélet kihirdetésétől 2013. június 7.

napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítja.

Kötelezi a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségből az I. rendű vádlottat 22.606,- (huszonkettőezer-hatszázhat) forint, a IV. rendű vádlottat 16.440,- (tizenhatezer-négyszáznegyven) forint megfizetésére az állam javára, míg az V. rendű vádlott vonatkozásában felmerült 12.000,- (tizenkettőezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Megállapítja, hogy az I. rendű vádlott lakcíme helyesen: [település, utca, házszám].

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

Az elsőfokú bíróság az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű, a IV. rendű és az V. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és b) pontja szerint minősülő csoportosan elkövetett emberölés büntettének kísérletében, amit az I. rendű és az V. rendű vádlott bűnsegédként, a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű vádlott társtettesként követett el.

Ezért az I. rendű vádlottat 10 év börtönre, a II. és a III. rendű vádlottat egyezően - a II. rendű vádlottat, mint visszaesőt - 15 év fegyházra, a fiatalkorú IV. rendű vádlottat végrehajtásában 4 év próbaidőre felfüggesztett 1 év 10 hónap fk. fogházra, és az I., a II. és a III. rendű vádlottakat 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A fiatalkorú V. rendű vádlottat 3 évre próbára bocsátotta. Megállapította, hogy az Fk. IV. rendű vádlott a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje, valamint az Fk. V. rendű vádlott a próbára bocsátás alatt pártfogó felügyelet alatt áll. Az Fk. IV. és Fk. V. rendű vádlott esetében külön magatartási szabályként előírta, hogy kábítószerrel kapcsolatos megelőző-felvilágosító szolgáltatáson kötelesek részt venni.

Kimondta, hogy a II. rendű vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.
Fkf.I.107/2013/32.

Az I., II., III. és IV. rendű vádlottak esetében rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

Az első fokú ítélet ellen fellebbezést jelentett be:

- Az ügyész, az I. rendű vádlott terhére a minősítés, az elkövetői alakzat megváltoztatása, bűnsegédi helyett felbújtói minősítésének megállapítása, az V. rendű vádlott javára a próbára bocsátás rövidebb - a törvényi rendelkezéseknek megfelelő -

időtartamban történő megállapítása végett.

- Az I. rendű vádlott és védője eltérő tényállás, eltérő minősítés megállapítása, részben felmentés, részben enyhítés végett. (Az elsőfokú eljárásban elhangzott védői perbeszéd szerint az I. rendű vádlott cselekménye legfeljebb csoportosan elkövetett rablás büntette kísérletének minősülhet, az I. rendű vádlott azonban önkéntes elállás folytán nem büntethető, ezért felmentése indokolt. Maradék bűncselekményként legfeljebb a könnyű testi sértés vétsége állapítható meg a terhére, de erre vonatkozóan a sértett magánindítványt nem terjesztett elő, ezért e bűncselekményért sem állapítható meg büntetőjogi felelőssége. A védő szerint a szakértői vélemény alapján az I. rendű vádlott terhére a súlyos testi sértés büntette kísérlete sem állapítható meg.)

- A II. rendű vádlott felmentés végett jelentett be fellebbezést.

- A II. rendű vádlott védője eltérő tényállás, eltérő minősítés megállapítása, ezáltal elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés végett élt fellebbezéssel. (Az elsőfokú eljárásban elhangzott perbeszéde szerint a II. rendű vádlott nem vett részt a bűncselekmény elkövetésében, ezért bűncselekmény hiányában kérte a felmentését, büntetőjogi felelősség megállapítása esetén a védői álláspont szerint a II. rendű vádlott cselekménye legfeljebb csoportosan elkövetett rablás büntette kísérletének minősül.)

- A III. rendű vádlott és védője egyezően felmentés, illetőleg enyhítés végett jelentettek be fellebbezést. (A védő az elsőfokú eljárásban elhangzott perbeszédében védence bűncselekmény hiányában történő felmentését indítványozta arra figyelemmel, hogy a sértett volt az, aki rátámadott a III. rendű vádlottra, aki csak a jogtalan támadást hárította el.)

- A IV. rendű vádlott enyhítésért.

- Védője eltérő tényállás, eltérő jogi minősítés megállapítása, elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés végett jelentett be fellebbezést. (A IV. rendű vádlott védője az elsőfokú eljárásban elhangzott perbeszédében büntethetőséget kizáró ok, elállás miatt kérte védence felmentését. Másodlagosan azt fejtette ki, hogy a IV. rendű vádlott cselekménye is legfeljebb csoportosan elkövetett rablás büntette kísérletének minősülhet, ezért a IV. rendű vádlott próbára bocsátását, és vele szemben pártfogó felügyelet alkalmazását indítványozta.)

A fellebbviteli főügyészség átiratában és az ügyész a nyilvános ülésen elmondott perbeszédében az ügyészi fellebbezést módosította és azt az alábbiak szerint tartotta fenn:

Az I. rendű vádlott terhére bejelentett fellebbezést a vádlott javára módosította. Eltérő tényállás és minősítés megállapítását és a vele szemben kiszabott büntetés enyhítését indítványozta, de fenntartotta, hogy az I. rendű vádlott elkövetői minősége felbújtói magatartást valósított meg.

Az ügyész azt indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az I. rendű vádlott cselekményét a Btk. 321. § (1) bekezdés 1. fordulataba ütköző és a (3) bekezdés c) pont 2. fordulata szerint minősülő csoportosan elkövetett rablás büntette kísérletének, valamint a Btk. 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés 1. fordulata szerint minősülő életveszélyt okozó testi sértés büntette kísérletének minősítse.

Az V. rendű vádlott javára bejelentett fellebbezést fenntartotta.

Az ügyész az ügy érdemére kihatással nem bíró eljárási szabálysértésekre mutatott rá, indítványozta a tényállás kisebb mértékű kiegészítését, egyebekben viszont az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást megalapozottnak találta.

Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor nem vizsgálta kellő alapossággal a tárgyi tényezőket, és erre is visszavezethetően téves következtetést vont le a vádlottak tudattartalmára.

A tárgyi tényezők közül az elkövetés eszközére, módjára figyelemmel a vádlottak cselekménye - az ügyészi álláspont szerint - legfeljebb testi sérülés okozására volt alkalmas. Így az alanyi és a tárgyi tényezők együttes vizsgálata alapján kétséget kizáróan nem állapítható meg az, hogy a vádlottak

Fkf.I.107/2013/32.

elkövetéskori szándéka akár eshetőlegesen is a sértett életének kioltására irányult volna.

Ezért a vádlottak cselekménye az I. rendű vádlottnál már indítványozottak szerint csoportosan elkövetett rablás büntette kísérletének és ezzel halmazatban életveszélyt okozó testi sértés büntette kísérletének minősül, amelyet az I. rendű vádlott felbújtóként, az V. rendű vádlott bűnsegédként, a II., III. és IV. rendű vádlottak társtettesként követtek el.

Indítványozta a bűnösségi körülmények helyesbítését, figyelemmel a megváltoztatott minősítésre is.

Mindezekre tekintettel az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű vádlottak esetében a büntetés enyhítését indítványozta azzal, hogy a másodfokú bíróság a vádlottak

büntetését halmazati büntetésként, a II. rendű vádlott esetében mint különös visszaesővel szemben tekintse kiszabottnak, a IV. rendű vádlottal szemben az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetést - halmazati büntetésként is - arányosnak találta, míg az V. rendű vádlottal szemben alkalmazott próbára bocsátást rövidebb időtartamban, a törvényes keretek között indítványozta megállapítani.

Észrevételezte, hogy az elsőfokú bíróság a II. rendű vádlottal szemben a törvény kötelező rendelkezése ellenére elmulasztotta a korábbi ügyében alkalmazott feltételes szabadságot megszüntetni, ezért erre is indítványt tett.

Észlelte, hogy az elsőfokú bíróság a bűnjelek közül a 4. tételszám alatti bűnjelről nem, míg a 8. tételszám alattiról pontatlanul rendelkezett. Ezért e vonatkozásban is indítványozta az első fokú ítéleti rendelkezések megváltoztatását.

A II. rendű vádlott a másodfokú eljárásban felmentésre irányuló fellebbezését írásban részletesen indokolta.

A vádlottak és védőik (I., II., III. és IV. rendű vádlottak) fellebbezéseiket azonos tartalommal fenntartották. A védők fellebbezési nyilvános ülésen elhangzott perbeszéde (mint a fellebbezés indokolása) a lényegét illetően megegyezett az elsőfokú eljárásban elhangzott perbeszédekkel.

Az eltérő tényállás és a bűncselekmény minősítésének megváltoztatására irányuló védelmi fellebbezések egyetértettek az ügyész által előadottakkal. I., II. és IV. rendű vádlottak védői e körben azonban arra hivatkoztak, hogy védencük önkéntes elállása folytán nem büntethető, ezért továbbra is védenek felmentését indítványozták.

Ezen túlmenően:

Az I. rendű vádlott védőjének álláspontja szerint védenek magatartása az ügyészi indítvány elfogadása esetén is legfeljebb bűnsegédi bűnrészességnek minősül. Védenek (és társai) minden külső kényszerszertől mentesen hagytak fel eredeti szándékukkal, azaz az I. rendű vádlott önként állt el a bűncselekmény befejezésétől. Ezért rablás miatt nem büntethető.

Az életveszélyt okozó testi sértés büntette kísérletével kapcsolatosan a védő arra hivatkozott, hogy az eljárás adatai szerint az elkövetés módja, a kapkodó, hadonászó mozdulatok, a kis erejű ütések, amik nem életfontosságú szervet támadtak, nem voltak alkalmasak életveszélyes sérülés okozására és erre a vádlottak szándéka sem terjedt ki.

Ezért elsődlegesen a tényállás megalapozatlansága miatt valamennyi bűncselekmény

vádja alól védence felmentését kérte. Másodlagos indítványként fenntartotta a kiszabott büntetés enyhítésére irányuló fellebbezését. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés még abban az esetben is eltűzött, ha a másodfokú bíróság osztja az ügyészség minősítés megváltoztatására irányuló indítványát. Ezért az I. rendű vádlottal szemben részben felfüggesztett szabadságvesztés kiszabását indítványozta.

A II. rendű vádlott védője arra hivatkozott, hogy az eljárás során a II. rendű vádlott volt az, aki mindvégig következetes vallomást tett, amelynek lényege szerint a bűncselekmény elkövetésében nem vett részt. Ezért elsődlegesen bűncselekmény hiányában, másodlagosan - osztva az ügyész által a minősítés megváltoztatására tett indítványt - önkéntes elállásra hivatkozva kérte a II. rendű vádlott felmentését. A büntetőjogi felelősség megállapítása esetén a kiszabott büntetés enyhítését indítványozta.

A III. rendű vádlott védője arra hivatkozott, hogy a vádlottak között nem volt a bűncselekmény elkövetésére irányuló szándékegység. A sértett volt az, aki fenyegetőleg lépett fel és támadta meg a III. rendű vádlottat, aki magatartásával ezt a támadást hárította el. A III. rendű vádlott jogos védelmi

Fkf.I.107/2013/32.

helyzetben cselekedett, ezért bűncselekmény hiányában kérte védence felmentését.

A IV. rendű vádlott védője felmentésre irányuló fellebbezését az önkéntes elállásra alapította.

A minősítés megváltoztatására irányuló ügyészi fellebbezéssel kapcsolatosan azt fejtette ki, hogy a IV. rendű vádlott magatartása nem alkalmas az életveszélyt okozó testi sértés büntette kísérletének megállapítására. Egyetértett ugyanakkor a csoportosan elkövetett rablás büntette kísérletének megállapításával. Ez utóbbi esetben a kiszabott büntetés lényeges enyhítését, a IV. rendű vádlottal szemben próbára bocsátás alkalmazását kérte.

Az V. rendű vádlott védője (aki védencével együtt az első fokú ítéletet tudomásul vette) csatlakozott a főügyészi indítványban foglaltakhoz mind a minősítés, mind a próbára bocsátás tartamának enyhítése tekintetében.

A vádlottak közül az I. rendű, a III. rendű és a IV. rendű vádlott mindenben csatlakozott védőjéhez.

A II. rendű vádlott - egyetértve védője által elmondottakkal - fenntartotta az írásban indokolt fellebbezésében írtakat.

Az ítélet tábla csak a II. rendű és a III. rendű vádlottak vonatkozásában enyhítés érdekében bejelentett fellebbezéseket, illetve az ügyésznek az V. rendű vádlott javára és az I. rendű vádlott elkövetői minőségének megváltoztatására irányuló fellebbezését ítélte alaposnak.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta és döntően megalapozott tényállást állapított meg.

A másodfokú bíróság a Be. 348. § (1) bekezdése szerint eljárva a fellebbezésekkel megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbíráta. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályokat betartva folytatta le, olyan eljárási szabályt nem vétett, ami az ítélet hatályon kívül helyezését eredményezné.

A másodfokú bíróság osztotta a főügyészségi átiratban írt, az ügy érdemét nem érintő eljárási szabálysértésekre tett észrevételeket.

Eljárási szabályt sértett a törvényszék, amikor a Be. 554/K. § (1) bekezdésében írt határidő ellenére a vádemelést követően a tárgyalást három hónapon túli időpontra tűzte ki, valamint a Be. 554/K. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének csupán három nappal az első tárgyalási határnapot megelőzően, 2012. október 15. napján tett eleget. E rendelkezés szerint az értesítéssel, illetve az idézéssel egyidejűleg tájékoztatni kell az ügyészt és a védőt arról, hogy a bíróság a kitűzött határnapra mely tanúkat idézi meg. A tárgyaláson az ügyész és a védő úgy nyilatkoztak, hogy a kitűzött határnapra fel tudtak készülni, ezért ez utóbbi eljárási szabálysértésnek az ügy érdemi elbírálására nem volt kihatása. Azt pedig, hogy milyen objektív akadály gátolta a bírót a Be. 554/K. § (1) bekezdése szerinti határidő betartásában, az iratok közt fellelhető hivatalos feljegyzés tartalmazza.

Ami a fiatalkorúak elleni büntetőeljárás (Be. XXI. Fejezet) és a kiemelt jelentőségű ügyek (Be. XXVIII/A. Fejezet) eljárási szabályainak együttes alkalmazását illeti, e vonatkozásban a bírói gyakorlat még nem mondható egységesnek. Nagy többségben azonban az az álláspont kezd kikristályosodni (ami megegyezik a kollégiumvezetők országos tanácskozásának többségi véleményével is), hogy a kihallgatás sorrendjére vonatkozó, a Be. 554/M. § és N. § nem alkalmazható, a vádlott és a tanú kihallgatása a fiatalkorúak elleni eljárásban a Be. 462. § (1) bekezdése szerint történik. E két kivételtől eltekintve a kiemelt jelentőségű ügyekre és a fiatalkorúakra vonatkozó szabályokat együttesen kell alkalmazni, mert egyéb tekintetben a fiatalkorúakra vonatkozó speciális szabályok és a kiemelt jelentőségű ügyekre vonatkozó rendelkezések nem tartalmaznak ellentétes rendelkezéseket.

A főügyészi átiratban foglaltakon túl észlelte a másodfokú bíróság, hogy eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amikor jogszerűnek ítélte azt, hogy a sértett a

tanúvallomást megtagadta (64. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 9-10. oldal). A tanút, mint az I. rendű vádlott hozzátartozóját a Be. 82. § (1) bekezdés a) pontja szerinti abszolút mentesség csak az I. rendű vádlottat érintően illette meg. A hozzátartozói viszonyban nem álló többi vádlott-társ tekintetében azonban már nem volt jogszerű a tanúvallomás megtagadása, e körben a tanú relatív mentességként a Be. 82. § (1) bekezdés b) pontja alapján megtagadhatja a válaszadást azokban a kérdésekben, amelyekkel magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná (BH 2005.203.). A konkrét ügyben a sértett olyan tényekre - a II., a III. és a IV. rendű vádlott által az udvarán kifejtett magatartásra - tudott vallomást tenni, ami elkülönült az I. rendű vádlott cselekvőségétől. Az elsőfokú bíróság utóbb azonban orvosolta ezt az eljárási szabálysértését, mert a tanút a folytatólagos tárgyaláson - a szükséges törvényi figyelmeztetéseket követően - tanúként kihallgatta (77. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2-6. oldalig).
Fkf.I.107/2013/32.

A másodfokú bíróság a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja szerint eljárva, az iratok egybehangzó adatai alapján az első fokú ítélet tényállását csupán a következőkkel egészítette ki:

A II. rendű vádlottal szemben a Gyulai Városi Bíróság 6.Fk.143/2009/32. számú ítéletével kiszabott, de végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje 2011. szeptember 29. napján, az ugyanezen bíróság 11.Fk.369/2008/18. számú ítéletével kiszabott szabadságvesztés próbaideje pedig 2011. február 2. napján járt le.

A Gyulai Városi Bíróság 17.Bk.292/2010. számú ügyében engedélyezett feltételes szabadság próbaideje 2012. november 20. napján telt volna le.

A másodfokú bíróság kiegészítette az első fokú ítélet 9. oldal 2. bekezdését azzal, hogy a IV. rendű vádlott egy 122 cm hosszú, 4 cm széles faléccel ütötte meg a sértettet.

Ugyanezt a bekezdést kiegészítette azzal is, hogy a sértett a kezét a feje elé emelve próbált védekezni.

Az első fokú ítélet 9. oldal alulról számított 2. bekezdését azzal egészítette ki, hogy a 122 cm hosszúságú faléccel a fejet, illetve a tarkót ért nagyobb erejű ütés következtében az erőbehatástól függően elsősorban koponyaacsont törés, ennél súlyosabb esetben koponyaűri sérülés, agyvizenyő, kemény- és lágy agyburok bevérzés, arcúzódás is kialakulhat. A koponyaűri sérülés agyvizenyővel, agyroncsolódással, életveszélyes sérülésnek minősülnek.

Egyebekben az első fokú ítélet tényállása hiánytalan, azt a másodfokú bíróság a fenti kiegészítésekkel a felülbírálat során irányadónak tekintette.

Az elsőfokú bíróság ítéleti tényállását a bizonyítékok mérlegelése alapján állapította meg.

Ennek során elvetette az I., IV. és V. rendű vádlottak megváltoztatott vallomását, mely szerint meggondolták magukat, és szándékuk már nem irányult a sértett megölésére.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában részletesen rámutatott arra, hogy mely bizonyítékok miatt nem fogadta el ezeket a megváltoztatott vallomásokat (első fokú ítélet 14. oldal 3-5. bekezdésig). Megállapításai logikusak és megfelelnek az iratok tartalmának is.

Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy amennyiben a vádlottak szándéka csak a sértett értékeinek megszerzésére irányult volna, azt erőszak alkalmazása nélkül is megszerezhették volna, hiszen az I. rendű vádlottnak volt kulcsa a lakáshoz, így a sértett távollétében a házból minden akadály nélkül elvihették volna az értékeket.

A sértett bántalmazása során a vádlottak egymást biztatták, hiszen az hangzott el részükről, hogy „üssed”. A sértett irányába azonban egyik sem tett olyan kijelentést, amellyel a sértettet értékeinek átadására szólította volna fel.

Nyilvánvaló, hogy az I. rendű vádlott által tett azon nyilatkozat, hogy „akkor a házat is ő öröklí”, csak a sértett megölése esetén értelmezhető.

Erre figyelemmel a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a vádlottak bűnösségére vont le következtetést, és helyesen vont következtetést a vádlottak tudattartalmára, így nem tévedett akkor sem, amikor a vádlottak cselekményét élet elleni bűncselekménynek minősítette.

Ami a vádlottak és a védők felmentés érdekében bejelentett fellebbezéseit illeti, azok a bizonyítékok mérlegelésével megállapított tényállást támadják. Megalapozott tényállás esetén azonban a másodfokú eljárásban nincs törvényi lehetőség a bizonyítékok eltérő mérlegelésére, ezért az ezt támadó fellebbezések eredményre nem vezethettek.

Ami a III. rendű vádlott védőjének a jogos védelem fennállására vonatkozó álláspontját illeti, az az adott körülmények között szóba sem kerülhet. Éppen a vádlottak voltak azok, akik éjjel, támadó szándékkal hatoltak be a sértett ingatlanába. Ők voltak azok, akik a jogtalanság talajára léptek, ezért a III. rendű vádlott alappal nem hivatkozhat jogos védelmi helyzetre.

Az önkéntes elállásra vonatkozó jogi álláspontot sem osztotta a másodfokú bíróság. A töretlen ítélkezési gyakorlat a nem teljes (bejezetlen) kísérlet esetén akkor fogadja el

az önkéntes elállást, ha a tettes külső körülmény, kényszerítő befolyás nélkül, vagyis döntően saját elhatározásából lép vissza a bűncselekmény folytatásától. A visszalépés önkéntességét kizárja a sértett hatásos védekezése, vagy harmadik személy beavatkozása. A Btk. 17. § (3) bekezdése szerinti „önkéntes elállása folytán” fordulat azt jelenti, hogy több elkövető esetén csak az marad büntetlenül, aki megakadályozza, hogy a többi elkövető is befejezze a bűncselekményt. Ez történhet úgy, hogy azt ő maga akadályozza meg, de megvalósulhat úgy is, hogy feljelentést tesz a többiek ellen. Ha ez a bűncselekmény befejezésének megakadályozására irányuló Fkf.I.107/2013/32.

magatartása eredménytelen marad és társai befejezik a bűncselekményt, úgy ő kísérletért, míg a többiek befejezett bűncselekményért felelnek (BH 2009.344).

Az elsőfokú bíróság a tényállásban helyesen állapította meg, hogy miután a sértettnek sikerült a házba bemenekülni és az ajtót bezárni, a vádlottak még mindig nem hagytak fel a támadó magatartással, hiszen az ajtó üvegét betörve a sértett után akartak menni. Az ingatlanról csupán azért távoztak el, mert látták, illetve hallották, amint a sértett - nyilvánvalóan - segítségért telefonál. A sértett védekezése, lakásba menekülése, illetve a segítség hívása volt az a külső körülmény, ami miatt a vádlottak a cselekmény folytatásával felhagytak. Ez pedig önkéntes elállásként nem értékelhető. Nyilvánvaló, hogy az I. rendű vádlott javára sem állapítható meg ez, aki vádlott-társaira a közelben várakozott. Az V. rendű vádlott bár már nem vett részt a sértett bántalmazásában, vádlott-társai szándékáról tudva, a kesztyűjét és a sapkáját átadta a III. rendű vádlottnak, ezzel fizikai segítséget nyújtott a bűncselekményhez. Az, hogy elhagyta a helyszínt, nem rettentette vissza vádlott-társait a bűncselekmény megkísérléséről, és az V. rendű vádlott sem tett semmit annak érdekében, hogy akár a hatóság értesítésével megakadályozza a bűncselekmény elkövetését. Ezért a helyszín elhagyása nem jelenti az V. rendű vádlott esetében sem az önkéntes elállást.

Az ügyész eltérő minősítésre vonatkozó jogi álláspontját sem osztotta az ítélet tábla.

Az ügyészi álláspont szerint az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére, a bűncselekmény minősítését illetően azonban figyelmen kívül hagyta a Legfelsőbb Bíróság 15. számú Irányelvében írtakat, az élet és testi épség elleni bűncselekmények elhatárolási szempontjait illetően. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában a vádlottak elkövetéskori tudattartalmára utaló alanyi tényezőkkel részletesen foglalkozott, ugyanakkor nem tulajdonított kellő figyelmet az egyébként helyesen feltárt tárgyi tényezőknek. Az ügyész szerint az alanyi és tárgyi tényezők együttes vizsgálatából az élet kioltására irányuló szándéokra nem, csak arra lehet következtetni, hogy a vádlottak abba nyugodtak bele, hogy a bántalmazás folytán fennáll az életveszélyes sérülés bekövetkezésének a reális veszélye. Erre figyelemmel indítványozta a vádlotti

cselekvősegeket a már részletezett bűncselekményeknek minősíteni.

Az elsőfokú bíróság részletesen számot adott arról, hogy a vádlottak megváltoztatott vallomását miért vetette el, és annak indoka logikus és okszerű. Ami a 15. számú Irányelv tudattartalom megállapítására vonatkozó alanyi és tárgyi tényezőit illeti, a másodfokú bíróság álláspontja az, hogy ennek akkor van döntő jelentősége, ha nincs olyan vádlotti vallomás, amiből az alanyi oldalra lehetne következtetni (például a vádlott tagadja a bűncselekmény elkövetését).

Ilyenkor kell a szándékra a külvilágban megjelenő tényekből visszakövetkeztetni.

Az I., IV., V. rendű vádlottak elfogadott vallomására figyelemmel jelen ügyben nem a külvilágban megjelenő alanyi és tárgyi tényezőkből kell következtetést vonni a vádlottak tudattartalmára, hanem az, hogy szándékuk mire irányult, a vallomásuk alapján állapítható meg.

Jelen ügyben az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelésével az I., a IV. és az V. rendű vádlottak egyező nyomozati vallomását fogadta el a tekintetben, hogy a szándékuk a sértett életének kioltására irányult, és ezt követően, a szándékuk megváltoztatására tett módosított vallomásukat kellő indokokkal vetette el.

Tervezték a mérgezést, a sokkoló beszerzését, majd felbérelték a II. és a III. rendű vádlottat, hogy 1.000.000,- forintért meg kellene ölni az I. rendű vádlott apját. Az I. rendű vádlott azt is közölte a II. és a III. rendű vádlottal, van a lakásban készpénz, ékszer és az autót is elvihetik, illetve elmondta, hogy apja halála esetén a házat ő öröklí.

Így tehát valamennyi vádlott szándékegységben, abban a tudatban járt el, hogy a sértett életét ki kell oltani.

Az I. rendű, de különösen a IV. és az V. rendű vádlott e körben gyanúsítottként - az utóbbi két vádlott tanúként is - részletes beismerő vallomást tett. Utóbb vallomásaikat megváltoztatták és azt tartották fenn a bírósági eljárásban is.

A Be. 78. § (3) bekezdése szerint a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Az elsőfokú bíróság a vádlotti, valamint a tanúvallomások, és egyéb bizonyítékok (szakértői vélemény, helyszíni szemle adatai) egybevetése, mérlegelése után vetette el a megváltoztatott vádlotti vallomásokat.

Az eltérő tudattartalom megállapítására irányuló ügyészi álláspont tehát nem eltérő jogkövetkeztetésre, hanem eltérő tényállás megállapítására irányul, így az a bizonyítékok mérlegelését támadja.

Fkf.I.107/2013/32.

Ezen körülmények megállapítása mellett a tárgyi tényezők nem bírnak döntő jelentőséggel, hiszen a 15. számú Irányelv megállapítása szerint „abban az esetben ha az elkövető a halálos eredményt kívánja, vagy akár csak abba belenyugszik, ha a szándék nem az élet veszélyeztetésére, hanem a halálos eredmény létrehozására irányul, emberölés, vagy annak kísérlete megállapításának van helye akkor is, ha a magatartás folyományaként akár semmiféle sérülés nem keletkezett, vagy éppen életveszélyes sérülés keletkezett”.

Jelen ügyben a sértett védekezése, majd a házba történő bemenekülése után a vádlottak a cselekmény folytatásával csak azért hagytak fel, mert a sértett értesítette a rendőrséget, így nem rajtuk múlt, hogy a sértettnek súlyosabb sérülése a cselekmény folytatásának elmaradása miatt nem keletkezett. Önmagában az a tény, hogy több vádlott egyidejűleg pusztá kézzel, vagy egy léccel szándékegységben bántalmazza a sértettet, legfeljebb a kívánt eredmény elmaradását, így a cselekmény kísérleti szakban rekedését jelenti, de nem azt, hogy ne élet elleni, hanem testi épség elleni cselekményben kerüljön sor a bűnösség megállapítására akkor, amikor az elfogadott vallomások alapján megállapítható, hogy szándékuk nem testi sérülés okozására, hanem az élet kioltására irányult, akkor is, ha az ténylegesen nem következik be.

Az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenysége tehát megfelelt a törvényességi követelményeknek, a bírói meggyőződés kialakítása során végzett értékelése ésszerű és logikus volt. Az ügyészi fellebbezés ezt a bizonyítékokat értékelő tevékenységet támadta, amikor az elkövető tudattartalmára levont jogi következtetés helyességét vitatta.

A bizonyítékok mérlegelését támadó, a cselekmény minősítésének megváltoztatására irányuló ügyészi fellebbezés ezért eredményre nem vezethetett.

Az elsőfokú bíróság helyesen minősítette az élet elleni bűncselekményt nyereségvágyból elkövetettnek, és nem tévedett akkor sem, amikor azt állapította meg, hogy a vádlottak egyenes szándékkal követték el a bűncselekményt.

Azt is helyesen állapította meg, hogy az V. rendű vádlott a sapkájának és a kesztyűjének az átadásával ismerve vádlott-társai szándékát, az elkövetéshez szándékosan segítséget nyújtott.

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor a cselekményt előre kitervelten elkövetettnek is minősítette.

Az előre kiterveltséget tervszerű, céltudatos magatartás jellemzi, a cselekmény részleteinek átgondolását, viszonylag hosszabb időn át történő fontolgatását jelenti. Nélkülözhetetlen feltétele az elkövetésre indító, és az az ellen szóló motívumoknak az elkövető tudatában lejátszódó küzdelme, céltudatos mérlegelése, megfontolása.

Az előre kiterveltség nem az ölési szándék pusztá átgondolását, hanem annál többet, a véghezvitel előregondolását jelenti, miáltal az ölési szándék eltökéltté válik (EBH 2013.B.7.).

Az előre kitervelten elkövetés nem azonos a sértett megölésének tervezésével. A 15. számú Irányelv II.1. pontja szerint az előre kitervelten történő elkövetés feltételezi, hogy az elkövető az ölési cselekmény véghezvitelének helyét, idejét, módját átgondolja, a végrehajtást akadályozó vagy segítő tényezőket felmérje, és a lényeges előkészületi, elkövetési, és az elkövetés utáni mozzanatok figyelembe vegye. Ezt olyan tervszerű és céltudatos magatartás jellemzi, amely magában foglalja a részletek átgondolását, viszonylag hosszabb időn keresztül való fontolgatását, és a cselekmény elkövetési szakaszainak megfelelő mozzanatok mérlegelését. Nem szükséges valamennyi feltétel együttes fennállása, mint ahogy az sem, hogy pontosan megszerkesztett forgatókönyv szerint járjon el az elkövető. Az viszont lényeges, hogy tudatilag döntő vonásaiban átgondolja a végrehajtás mikéntjét.

Mindez jelen ügyben nem állapítható meg. Az I. rendű vádlottat a 2011. december 30-i hajnali események indították arra az elhatározásra, hogy az apját meg kellene ölni. Bár többféle elkövetési mód is felmerült (mérgezés, sokkolás), a bűncselekmény végrehajtására még aznap éjjel sor került. Így nyilván az a pszichés folyamat a vádlottak tudatában nem játszódott le, ami az előre kitervelt elkövetés megállapításához szükséges.

A vádlottak a cselekményt az egységes akaratelhatározáshoz szükséges mértékben megbeszélték, de ez nem elégséges az előre kiterveltség megállapítására.

Ezért az ítéletábra ezt a minősítő körülményt a vádlottak terhére nem találta megállapíthatónak. Az azonban teljes bizonyossággal megállapítható, hogy a vádlottak egyenes ölési szándékkal jártak el annak érdekében, hogy a sértett értékeit megszerezzék.

Fkf.I.107/2013/32.

Tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor az I. rendű vádlott bűnösségét bűnsegédi bűnrészességben állapította meg annak ellenére, hogy maga is észlelte azt, hogy az I. rendű vádlott egyúttal felbújtói magatartást is kifejtett. Téves az az okfejtése is, mely szerint azért indokolt a bűnsegédi bűnrészesség megállapítása, mert az túlmutat a felbújtói elkövetői minőségen. Épp ellenkezőleg: egységes a bírói

gyakorlat abban, hogy a bűnsegély, mint enyhébb részesi alakzat, a felbújtásba beleolvad, vagyis a felbújtót, aki bűnsegédi magatartást is kifejt, felbújtóként kell felelősségre vonni (BH 2004.270.). [Bár a Btk. 21. § (3) bekezdése akként rendelkezik, hogy a részesekre is a tettesekre megállapított büntetési tételt kell alkalmazni, az hogy a bűnsegély enyhébb részesi alakzat, mint a felbújtás, alátámasztja, hogy a Btk. 87. § (3) bekezdése csak a bűnsegély esetében teszi lehetővé a büntetés kiszabásánál az úgynevezett kétszeres leszállást.]

Az elsőfokú bíróság tévesen tüntette fel a bűncselekmény megnevezésében a csoportos elkövetést. A csoportos elkövetés a társas bűnelkövetés egyik formája. Ez bizonyos bűncselekményeknél (például a garázdaságnál és a rablásnál), mint minősítő körülmény jelenik meg. Az emberölésnek azonban nincs ilyen minősített esete, ezért a csoportos elkövetés a büntetés kiszabása körében, mint súlyosító körülmény vehető figyelembe (a bűncselekmény megnevezését illetően arra mutat még rá a másodfokú bíróság, hogy a 61. számú BK véleményre figyelemmel a bűncselekmények megnevezésekor még abban az esetben sem kell utalni szövegesen a csoportos elkövetésre, ha az a bűncselekmény minősítő körülménye).

Mindezekre tekintettel az ítélet tábla a vádlottak cselekményét a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő nyereségvágyból elkövetett emberölés büntette kísérletének (Btk. 16. §) minősítette, melyet az I. rendű vádlott a Btk. 21. § (1) bekezdése szerinti felbújtóként, a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű vádlott a Btk. 20. § (3) bekezdése szerinti társtettesként, az V. rendű vádlott a Btk. 21. § (2) bekezdése szerinti bűnsegédként követett el.

A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket az ítélet tábla a következők szerint helyesbítette:

Az I. rendű vádlott esetében mellőzte annak enyhítő körülménykénti értékelését, hogy a bűncselekményt bűnsegédként követte el, helyette súlyosítóként értékelte, hogy két részesi alakzatot is megvalósított.

A II. rendű vádlott esetében mellőzte a súlyosító körülmények közül azt, hogy a II. rendű vádlott különös visszaeső. Az elsőfokú bíróság - helyesen - a II. rendű vádlottat mint visszaesőt ítélte el. Amennyiben a II. rendű vádlott különös visszaeső lett volna, úgy ez az élet elleni bűncselekmény további minősítő körülményét jelentette volna. Ehelyett az ítélet tábla súlyosító körülményként azt értékelte, hogy a II. rendű vádlott a visszaesést megalapozón túl is volt büntetve. E vádlottnál súlyosító körülmény, hogy az ítéletben elbíralt bűncselekményét röviddel korábbi ügyében megállapított próbaidő letelte után követte el.

A IV. rendű vádlott esetében mellőzte annak enyhítő körülménykénti értékelését, hogy a IV. rendű vádlott a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, hiszen vele szemben

ezért kellett a fiatakorúakra vonatkozó enyhébb rendelkezéseket alkalmazni.

Az V. rendű vádlott esetében mellőzte annak enyhítő körülménykénti értékelését, hogy önként elállt a bűncselekmény befejezésétől, hiszen a cselekményt bűnsegédként megvalósította, amit helyesen értékelt az elsőfokú bíróság a minősítés körében.

Valamennyi vádlottnál nem az élet- és a testi épség elleni, hanem az élet elleni bűncselekmények elszaporodottságát tekintette súlyosító körülménynek a másodfokú bíróság.

Az így helyesbített bűnösségi körülmények mellett az ítélőtábla úgy ítélte, hogy bár a cselekményre meghatározott büntetési tétel az I., a II. és a III. rendű vádlott esetében továbbra is 10-20 évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, azaz a határozott tartamú szabadságvesztés középértéke 15 év, nem hagyható figyelmen kívül, hogy egy minősítő körülmény megállapítását a másodfokú bíróság mellőzte, az sem, hogy a bűncselekmény kísérleti szakban maradt, és a sértett ténylegesen csak 8 napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett el.

Ezért a másodfokú bíróság úgy ítélte, hogy a II. rendű és a III. rendű vádlott esetében indokolt a középértéktől lefelé való eltérés, ezért a fegyház tartamát egyezően 12 évre enyhítette.

Az I. rendű vádlottal szemben kiszabott 10 év börtön esetében azonban a másodfokú bíróság azon az állásponton volt, hogy a minősítés részbeni megváltoztatása ellenére a büntetés arányos. Az elsőfokú bíróság

Fkf.I.107/2013/32.

kellően értékelte az I. rendű vádlott fiatal felnőtt voltát és a cselekmény kísérleti szakban maradását.

Ugyanakkor az I. rendű vádlott volt a cselekmény elindítója, az ő magatartása volt a többi vádlott szándékának kiváltója, amely nélkül a bűncselekmény elkövetésére nem került volna sor.

Nem hagyható figyelmen kívül az az erkölcsileg mélyen elítélendő tény sem, hogy a bűncselekményt édesapja sérelmére valósította meg, amelynek elkövetésére a vádlott-társait mintegy felbérelte, fizetség kilátásba helyezésével bírta rá őket a bűncselekmény megvalósítására. Így az ő büntetésének enyhítésére a másodfokú bíróság nem látott lehetőséget.

A IV. rendű vádlott esetében a büntetési tételkeret 1 hónaptól 15 évig terjedő szabadságvesztés, amelynek középértéke 7,5 év.

A IV. rendű vádlott még nem került összeütközésbe a törvénnyel. Vele, mint fiatalkorúval szemben - az elsőfokú bíróság által nem hivatkozott, ezért a másodfokú bíróság által pótolta Btk. 108. §-ára figyelemmel - a fokozatosság és a nevelés követelményét is figyelembe véve, az elsőfokú bíróság által kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés a minősítés megváltoztatása mellett most arányos, annak további enyhítésére, vagy intézkedés alkalmazására nincs törvényi lehetőség.

Az V. rendű vádlottal szemben az elsőfokú bíróság az intézkedés tartamát törvénysértően állapította meg, mert a Btk. 117. § (2) bekezdése alapján a fiatalkorúval szemben alkalmazott próbára bocsátás tartama 1-2 évig terjedhet. A bűncselekmény tárgyi súlyára figyelemmel az ítéletábra a próbaidő tartamát a törvény maximumban, azaz 2 évben határozta meg.

Az elsőfokú bíróság helyesen rendelkezett akként, hogy a II. rendű vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. Tévedett azonban, amikor a Btk. 48. § (4) bekezdése alapján az összbüntetésből engedélyezett feltételes szabadságot nem szüntette meg, ezért azt a másodfokú bíróság pótolta.

Az elsőfokú bíróság pontatlanul rendelkezett a 8. tételszám alatti bűnjelről, mert az egy darab agyagtálat és három darab műanyag kapszulát is tartalmaz. Ezért az ítéletábra az agyagtálat a sértettnek rendelte kiadni, míg az értéket nem képviselő három darab műanyag kapszulát a Be. 155. § (8) bekezdése alapján megsemmisíteni rendelte.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelkezett a 4. tételszám alatti bűnjelről, ami lábbeli nyomtöredék. Ezért annak lefoglalását a másodfokú bíróság a Be. 155. § (1) bekezdése alapján megszüntette, és ugyanezen szakasz (8) bekezdése alapján megsemmisíteni rendelte.

Észlelte azt is a másodfokú bíróság, hogy a megsemmisítésre vonatkozó rendelkezések körében az elsőfokú bíróság tévesen hivatkozott a Be. 155. § (9) bekezdésére, ezért azt a másodfokú bíróság mellőzte.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a vádlottakat külön-külön és egyetemlegesen terhelő büntető költség összegét. Elmulasztott azonban rendelkezni a 35. tételszám alatti 93.726,- forint összegű szakértői díjról, ami az I. rendű vádlott lakásán lefoglalt három darab kapszula esetleges kábítószer tartalmának vizsgálatával összefüggésben merült fel. Ezzel kapcsolatosan azonban büntetőjogi felelősség megállapítására, sőt vádemelésre sem került sor, ezért e büntető költség viselésére az I. rendű vádlott nem kötelezhető, így az ítéletábra azt állapította meg, hogy a Be. 339. § (1) bekezdése alapján ezt a költséget az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság egyéb rendelkezései törvényesek.

A kifejtettekből következik, hogy az ítéletábra a fellebbezéseket részben alaposnak ítélte, valamint az első fokú ítéletet hivatalból is felülbírálv, azt a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, egyebekben a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az I. és a IV. rendű vádlottat a Be. 381. § (1) bekezdése alapján - figyelemmel a Be. 338. § (1) bekezdésére is - kötelezte a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére, míg az V. rendű vádlott vonatkozásában felmerült bűnügyi költség tekintetében azt állapította meg, hogy azt a Be. 339. § (1) bekezdése alapján az állam viseli, mert az V. rendű vádlott vonatkozásában csak javára szóló fellebbezés bejelentésére került sor, s az eredményre vezetett.

Az iratok alapján megállapította az I. rendű vádlott lakcímének helyes írásmódját.

Fkf.I.107/2013/32.

Az ítélet ellen a Be. 386. § (1) bekezdése alapján fellebbezésnek nincs helye.

Szeged, 2013. június 7.

Gyurisné dr. Komlóssy Éva sk.
a tanács elnöke

Dr. Cserháti Ágota sk.
a tanács tagja, előadó

Sefta Márta dr. sk.
a tanács tagja

A Szegedi Ítéletábra Fkf.I.107/2013/32. számú ítélete és a Gyulai Törvényszék 13.Fk.213/2012/77. számú ítéletének jelen ítélettel meg nem változtatott része jogerős és - a IV. rendű vádlott esetében fel nem függesztett részében - végrehajtható.

Szeged, 2013. június 7.

Gyurisné dr. Komlóssy Éva sk.
a tanács elnöke

